

Polen

Prevention har gett resultat

Text Pelle Olsson Publicerat i Narkotikafrågan nr 4, 2008

Polen har tidigare legat ungefär i mitt på Europatabellen när det gäller narkotikaanvändning bland ungdomar. För fem år sedan hade 14 procent av 15-16 åringarna rökt cannabis under de senaste 12 månaderna, 26 procent av 17-18 åringarna hade gjort det. För amfetamin, som varit problemdrogen nummer ett, låg siffrorna på 3,5 respektive 9,5 procent.

Sedan dess har man satsat mycket på preventionsarbete. Det framkom på ECAD-konferensen i Warszawa 28-29 maj med deltagare från hela Europa (ECAD = European Cities Against Drugs). De förebyggande åtgärderna har uppenbarligen gett resultat. Boguslaw Praisner från undersökningsinstitutet PBS DGA redovisade att samtliga siffror över drogvapor hade sjunkit mellan 2003 och 2007. 11 procent av de yngre ungdomarna och 17,4 procent av de äldre hade rökt cannabis under det senaste året och amfetaminanvändningen hade minskat till 2 respektive 4,5 procent.

Även polisen kan ta åt sig äran av den minskade narkotikakonsumtionen. Det menade Andrzej Kulesza från Warszawapolisen. Han och hans kollegor bedriver en ganska omfattande preventionsarbete i form av specialutbildade skolpatruller. Man har lanserat ett program vars namn har ett klart budskap: ”Reagera. Meddela. Nolltolerans.”

Kulesza kunde också berätta att antalet narkotikabrott har minskat kanske kraftigt sedan förra året, särskilt i huvudstaden.

På behandlingshemmet Monar i landsortsstaden Wyszaków, befinner man sig en bra bit ifrån narkotikascenen, både geografiskt och kanske mest mentalt. Här bor för närvarande 20 unga vuxna, två kvinnor och 18 män, för att lära sig leva ett drogfritt liv.

Monar, som på polska är en förkortning av ”mitt beroende”, har en lång tradition av narkomanvård. Första kollektivet grundades 1975 och idag finns 30 Monar-institutioner i Polen. Monar i Wyszaków liknar mer en bondgård än en institution. Här finns sex hästar, massor med kaniner och höns samt växthus för grönsaksodlingar.

Hårt, men inte slitsamt arbete från morgon till kväll, kamratskap, drogfrihet och professionell samtalsbehandling av utbildade terapeuter är huvudingredienserna i programmet. Minst 12 månader stannar klienterna på institutionen. Det året är helt kostnadsfritt. Sedan följer en långsam utslussning i samhället under ytterligare ett år.

- Jag har bott här i 13 månader, berättar 33-åriga Artur Szulc som är en av de äldsta i kollektivet. Det var min familj som tvingade mig att söka hit.

Han insåg själv att det var hans enda alternativ till sitt långvariga missbruk av alla möjliga droger. Artur Szulc hade försökt med öppenvårdssamtal hemma i Warszawa under ett års tid, men han fortsatte ändå att missbruka. Det var framför den bristfälliga relationen till sonen som fick honom tillräckligt motiverad att söka till Monar.

- Jag insåg att jag svikit honom. Han är tolv år nu och jag har aldrig kunnat vara en riktig pappa åt honom. Jag inbillade mig att det räckte att jag dök upp då och då och gav honom lite pengar. Först nu förstår jag att det är mig han behöver! Det är det jag ska bli, en bra pappa, när jag kommer hem.